

VĚSTNÍK

Informační Orgán Československé národní rady americké.

2137 S. Lombard Ave. Cicero IL.

Redaktorka - Olga Kovářova

Březen - Duben 1996

Vzpomínáme T.G. Masaryka a jeho syna Jana.

Otec a syn
T.G.Masaryk - Jan Masaryk.

T.G.M. - Jak šel životem

Dne 7. března 1850 se T.G. Masaryk narodil v Hodoníně na Moravě. Otec Josef, kočí na císařském statku, rodem z Kopčan na Slovensku. Matka Teresie z Hustopeče na Moravě.

1864: do Vídně na zámečnické řemeslo, pak na kovářské v Čejči.

1865: do Brna na gymnasium, odkud byl v páté třídě vyloučen pro náboženský

spor s ředitelem.

1869: na akademické gymnasium do Vídně, kde maturoval roku 1872 a vstoupil na tamější universitu.

1876: promován na doktora filosofie; disertační práce o nesmrtelnosti v učení Platonově. V Lipsku se seznámil s Charlottou Garrigovou a oženil se s ní r. 1878 v Brooklynu.

1879: habilitován na vídeňské universitě na základě spisu "Sebevražda, hromadný sociální zjev moderní civilisace."

1882: povolán jako mimořádný profesor filosofie na českou universitu v Praze, kde se uvedl přednáškou o Humeově skepci; r. 1896 se stal řádným profesorem.

1883: založil v Praze kritickou revui Athenaeum, ve které prof. Gebauer zahájil r. 1886 boj o pravost Rukopisů. Téhož roku v prosinci vyšlo první číslo politického týdeníku "Čas", který redigoval s dr. Janem Herbenem.

1890: vstoupil se svou skupinou "realistů" (dr. Karel Kramář, prof. dr. Kaizl, prof. dr. Gall) do mladočeské strany a r. 1891 byl zvolen poslancem na říšskou radu vídeňskou za kraj písecký a domažlický. Nesouhlasil s neupřímnou politikou strany a pro neshody s jejím vedením vzdal se mandátu r. 1893 a vystoupil ze strany.

1897: je mezi zakladateli Dělnické akademie a deníku "Právo lidu." R.1900 jde na Kladno povzbuzovat stávkující horníky, podporuje hnutí za osmihodinovou pracovní dobu, 1905 boj za všeobecné právo hlasovací.

1899: aféra Hilsnerova; v souvislosti s ní byl r. 1900 obžalován pro brožurku, žádající revisi rozsudku nad Hilsnerem. Vydal spisek

o významu polenského zločinu pro rituální pověru.

- 1898: založen na Slovensku časopis *Illas* a skupina, kolem něho soustředěná (v čele Pavel Blaho a Vavro Šrobár) spojuje se s Masarykem.
- 1900: zakládá českou stranu lidovou (později nazvanou pokrokovou) a týdeník *Čas* se mění v deník.
- 1902: cesta do Spojených států, přednášky na Chicagské universitě.
- 1907: zvolen poslancem za pokrokovou stranu na říšskou radu za Valašsko. Přednášková cesta po Spojených státech.
- 1908: zasahuje do záhřebského procesu na obranu obžalovaných chorvatských poslanců a 1909 vystupuje proti vídeňskému historiku dr. Friedjungovi, který obvinil chorvatské politiky z velezrádné činnosti ve službách srbské vlády. Friedjung byl žalován pro nactiutrhání a Masaryk dokázal, že rakouské ministerstvo zahraničí falšovalo dokumenty. V parlamentě a v delegacích upozorňuje hlavně na válečné nebezpečí, podněcované Vídní a Berlínem. R. 1908 ujímá se profesora Wahrunda, sesazeného na nátlak církve, a vymáhá na ministerstvu školství záruky, že university zůstanou svobodné jak ve vyučování, tak ve vědeckém bádání.
- 1914: účastní se polemik v aféře poslance dr. Švihy. V září a říjnu cesta do Holandska, první styk s anglickými, francouzskými, ruskými a americkými politickými přáteli. Po návratu trvalý odjezd do ciziny 17. prosince s dcerou Olgou. Nejprve do Říma, odtud do Ženevy.
- 1915: 4. července v Curychu a 6. července v Ženevě přednášky k 500. výročí Husovy smrti, kterými zahájil boj za svobodu československého národa. Odjezd do Londýna, kam ho pozvala King's College za profesora slovanské literatury a kultury. S dr. Benešem a dr. Štefánikem zakládá Čs. národní radu v Paříži a je zvolen jejím předsedou.
- 1916: Francouzská vláda přijímá Masarykův program rozčlenění Rakouska - Uherska.
- 1917: v květnu cesta do Ruska, organizování čs. legií a po vyjednání s bolševiky příprava legionářů na cestu do Francie. První dvě smlouvy s Francií.
- 1918: v březnu odjezd do Japonska, pamětní spis

spojencům o ruské revoluci a otázce budoucnosti Ruska. V květnu příjezd do Spojených států. Dne 5. května v Chicagu; 9. května ve Washingtonu, 19. června konferuje s prezidentem Wilsonem, 28. června tajemník Lansing prohlašuje požadavek úplného osvobození Čechoslováků a Jihoslovánů. Od Lansinga přijímá 3. září odpověď americké vlády, že Spojené státy uznávají Čs. národní radu za vládu spojeneckého národa. Dne 14. října se ustavuje v Paříži prozatímní čs. vláda s Masarykem jako předsedou a 18. října odevzdává Masaryk prezidentu Wilsonovi a státnímu tajemníku Lansingovi Washingtonskou deklaraci, v níž prohlašuje, že československý národ přijímá ideály moderní demokracie, vyjádřené v americkém prohlášení nezávislosti o lidských a občanských právech a zásady Lincolnovy. 23. října v Independence Hall ve Filadelfii čte prohlášení unie středoevropské (11 národů) za jejíhož předsedu byl zvolen. Po vyhlášení Československé republiky 28. října v Praze, zbavuje první schůze revolučního národního shromáždění 14. listopadu Habsburgy českého trůnu a volí T.G. Masaryka prezidentem. Dne 21. prosince přijel Masaryk do Prahy a po slavném uvítání složil presidentský slib ve sněmově.

1920 - 1927 a 1934 zvolilo ho národní shromáždění znovu.

1935: vzdává se 14. prosince presidentského úřadu pro nemoc a za svého zástupce doporučuje Edvarda Beneše.

1937: T.G. Masaryk umírá v Lánech 14. září.

Brno má nové názvy ulic.

Od 1. července jsou v Brně přejmenovány některé ulice a náměstí:

Dříve nám. Čs lidové armády bude **Nádražní**.

Třída 1. máje bude **Třída Benešova**.

Dimitrovova bude **Štefánikova**.

Náměstí Rudé armády bude **Moravské náměstí**.

Zcela nové názvy se objevily v Chrlčicích, a to ulice **Tovární** a **Roviny**.

Již 10. června byla ke 40. výročí popravy dr.

Horákové přejmenována třída říjnové revoluce na **Ulici Milady Horákové**.

Dlužíme si lepší poznání.

V rozhovoru předsedy Parlamentu pana Milana Uhdeho s p. Alešem Fuchsem, otištěném v Čs. týdeníku (č. 25 ze 14. prosince 1995) si cením jeho závěrečného výroku, že "si dlužíme vzájemně lepší poznání". Toto je tak svatá pravda, že mě vyprovokovala k napsání této reakce.

Druhý článek, o kterém se chci zmínit, byl otištěn ve dvojčísle Českého dialogu (č. 7 - 8) od pana Jiřího Hanáka, na tentýž námět. Přes snahu pana Hanáka být objektivním, nevyhnul se několika výroky, se kterými nesouhlasím. Výrok, že "náš člověk odešel za hranice s přesvědčením, že odchází navždy a nenávratně", je naprosto nesprávný. Tvrdím, že v roce 1948 odcházeli lidé z důvodů politických, t.j. ohrožení na osobní svobodě, životě, svého sociálního postavení, z důvodů konfiskování jejich majetků a z důvodů ideových. Většinou ve spěchu, často i bez rodiny, ani nebyl čas na pomyšlení na to, co je čeká venku.

Druhá nezodpovědná věta je, že "nikdo nemusel odejít, nikdo nemusel zůstat." Nemyslím, že pro malichernost by stálo za to riskovat zastřelení na hranicích.

Podobných výrazů a pochyb nacházíme stále mnoho a veřejnost je ochotně přijímá ve své vrozené i záměrně provokované závisti. Málokoho zajímá skutečnost, v jak dokonale rozdílných světech žil domov a exil a jak dlouho. My v cizině máme mnohem snazší představu o tom, co se dělo doma, zatím co národ doma o tom, jak exulanti začínali venku, neví nic a nezdá se, že by to i někoho zajímalo. O politické persekuci v roce 1948 a v letech 50. nechce dnes nikdo slyšet. V té době dnešní politikáři byli v dětských plenkách, my ještě žijeme a my si to pamatujeme!

Bylo by velmi užitečné, kdyby se někomu podařilo vykouzlit jakousi představu o tom, že by se někdo náhle rozhodl opustit svůj teplý útulný domov, dobré zaměstnání (nebo podnik) a v některých případech i po nabídce, že vše je odpuštěno, (jen podepiš přihlášku) a s dětmi na zádech a věrnou ženou za ruku se šplhal v noci po horách za riska, že bude buďto chycen, třeba už na hranici zastřelen. V případě odmítnutí nabídky znamenalo to záporný kádrový posudek a tím i předpoklad diskriminace a persekuce.

Po úspěšném překročení hranic a po úžasné příjemném oddychnutí, že jste konečně z té klece venku, se dostaví realita. Co teď? S holýma

rukama, bez prostředků, bez znalosti řeči v cizí zemi, nijak nevitán a neočekáván, bez nutných dokladů - prostý bezdomovec! K podniknutí takového kroku musí být důvody velmi vážného rázu.

Začátky každého exulanta v cizině byly těžké. Dva roky čekání na emigraci v uprchlických táborech, včetně omakávání svalů kanadskými konsuly, zda uchazeč o emigraci je schopen těžké drvoštěpné práce v kanadských pralesích apod.

"Vy jste si tam žili a my jsme to tu "žrali", slyším často z úst českých domorodců. V zájmu pravdy a "lepšího poznání" prohlašuji, že každý exulant, zvláště v prvních deseti letech pobytu v cizině, si "vyžíral svoje také". Domohl-li se něčeho, tak jen svou schopností, pracovitostí a vůlí. Nikdo nedostal nic zadarmo.

Kdybychom byli tak demagogičtí, jako je shora uvedený výrok, museli bychom použít podobných výroků, že "vy jste doma podepisovali resoluce, aby ti zrádci za hranicemi, disidenti a antikomunisté byli přísněji trestáni a věšeni. (dr. Milada Horáková a pod.) Víme velmi dobře, že to bylo pod terorem, ale na hrubý pytel hrubá záplata.

Myslím si, že ku "vzájemnému poznání" by toto mohlo postačit a že už je na čase uznat, že každý si vytrpěl svoje a mít se už konečně rádi. Inu - vždyť jsme Češi. Či ne?

**

O české občanství se zajímám proto, že:

- 1) Po více než 40 letech pobytu v cizině **chci umřít jako Čechoslovák.**
- 2) Přesto, že se nehodlám vrátit k trvalému pobytu (moje rodina už je pevně existenčně zabydlena zde), při jedu-li na návštěvu do svých rodných míst, **nechci být považován za cizince.** Je to můj domov a já tam patřím. Každý kdo opustil ČSR po r. 1948 z důvodů politických, sociálních a ideových (nebyl to odchod dobrovolný, ale okolnostmi vynucený), si zaslouhuje, i když jen symbolicky, ve svém přerušném státním občanství pokračovat, podle své vůle a bez nesmyslných, absurdních, zlovolně míněných a ponižujících podmínek. **Národe, probuď se a odpusť nám naše viny, jakož i my odpusťme našim viníkům.** (Václav Ženíšek, Chicago.)

Je velmi lehké se zvednout a rozhodnout se. Je velmi těžké se zvednout a udělat to. (Al Batt)

Poslední zprávy o Lidickém pomníku v Crest Hill, Illinois.

Výbor pro obnovení zandalizovaného pomníku na uctění památky obětí lidické tragedie v červnu 1942, který byl zničen vandaly vloni na podzim, oznamuje s pocitem radosti a díky, že sbírka příspěvků a darů úspěšně pokračuje.

Den co den přispívají organizace i jednotlivci, což je důkazem, že občané Spojených Států, jejichž rodinné kořeny sahají do země, která v Druhé světové válce tolik protrpěla, si uvědomují důležitost Lidického monumentu a jeho obnovení a zachování.

Důstojné, vzpomínkové obřady u nově vybudovaného pomníku jsou plánovány na den 8. června 1996 v Crest Hill, Illinois. Podrobnější zprávy budou následovat.

Tisíce se rozloučily s první dámou ČR.

Se zesnulou manželkou prezidenta České republiky Václava Havla, Olgou, se v sobotu 3. února 1996 rozloučili v motolském krematoriu v Praze lidé z úzkého rodinného kruhu a nejbližší přátelé. Na neveřejném pohřbu promluvil jménem rodiny a přátel páter Václav Malý.

Tisíce lidí uctily v pátek ve smuteční síni upravené v arkýři v Jižním výběžku Pražského hradu památku první dámy republiky, která zemřela na následky onkologického onemocnění. Byli mezi nimi členové vlády, předsedové politických stran, poslanci, zahraniční diplomaté. Mezi hosty byl také premiér Václav Klaus, který přerušil svou dovolenou a přiletěl zpět do Prahy, aby se pietního aktu mohl zúčastnit.

Občané čekali i několik hodin v mrazivém počasí, aby mohli položit květiny k rakvi a zápisem do kondolenčních knih vyjádřit svou soustrast prezidentu Havlovi. Proud lidí neustával dlouho do noci a do síně, která měla být původně uzavřena ve 20:00 hodin, přišel poslední smuteční host až v sobotu po půlnoci. (ČTK)

Miloš Forman vzpomíná na Olgu Havlovou.

Jedním z těch, jež patřili k blízkým přátelům manželů Havlových již od šedesátých let, je i světově proslulý režisér a držitel několika filmových Oscarů Miloš Forman.

"Jak študáci jsme se scházeli téměř denně v kavárně Slavii. A trvalo mi to dost dlouho, než jsem si

všiml, že ta mladá vostrá holka patří k Havlovi. Nemohl jsem si je dát nějak dohromady. Filozofující Vašek a vedle něj, s nohama na zemi, tahle osůbka s jazykem jak břitva. A trvalo mi to ještě mnohem déle, nežli jsem objevil to neviditelné kouzlo její osobnosti. Na co Václav potřeboval tři stránky, dokázala Olga shrnout do tří vět a bylo tam skoro všechno. Říkám skoro, protože to málo, co tam chybělo, stačilo k tomu, aby Olga Václava tolik let obdivovala a snášela s ním všechno dobré i zlé.

Budiž ti, Olgo, země lehká a andělé ať ti vynahradí všechna příkoří, která na tobě rudí spoluobčané napáchali.

Zemřela vnučka T.G.Masaryka.

V necelých 85. letech zemřela 18. března po delší nemoci Anna Masaryková, vnučka Tomáše G. Masaryka. Anna Masaryková, dcera umělce Herberta Masaryka, se do povědomí české veřejnosti dostala teprve po listopadu 1989. Do té doby byla jako historička umění známá v uměleckých kruzích a po roce 1968 i mezi disidenty.

Narodila se 3. dubna 1911 v Praze. Vystudovala historii a dějiny umění na Filozofické fakultě Karlovy university. Studovala i ve Francii a zjímalá se o moderní francouzské umění. Hlavní pozornost však věnovala českému malířství 19. a 20. století a architektonickému vývoji Prahy na přelomu 19. a 20. století.

Zastupitelstvo hlavního města Prahy udělilo vloni v prosinci Anně Masarykové a její sestře Herbertě čestné občanství Prahy.

Dá se věřit dnešnímu Rusku ?

Český ministr zahraničí J. Zieleniec kritizoval 18. března nedávné rozhodnutí ruského parlamentu, který prohlásil za neplatné smlouvy, na jejichž základě se rozpadl Sovětský svaz.

Ministr uvedl, že toto téma bude na jednacím pořádku schůzky ministrů zahraničí zemí střední a východní Evropy s šéfem americké diplomacie Warrenem Christopherem, která bude 20. března v Praze.

"Nepochybně je to signál, který nelze přehlédnout a který bude předmětem zájmů také při jednání pana Christophera s ruskými představiteli v Moskvě," řekl Zieleniec po setkání s ruským velvyslancem A. Lebedevem, od něhož požadoval vysvětlení. (HN)